

Nõukogu järeldused, 20. mai 2014, mitmekeelsuse ja keeleoskuse arendamise kohta

(2014/C 183/06)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

VÕTTES ARVESSE:

- Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 165 ja 166;
- Barcelonas 15.–16. märtsil 2002. aastal toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldusi, milles kutsuti üles võtma meetmeid põhioskuste parandamiseks, eelkõige õpetades vähemalt kahte võõrkeelt alates väga varasest east, ning kehtestama keeleoskuse näitaja ⁽¹⁾;
- nõukogu 19. mai 2006. aasta järeldusi, millega määrati kindlaks põhimõtted Euroopa keeleoskuse näitaja väljaarendamiseks ⁽²⁾;
- nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („HK 2020”), milles rõhutatakse keeleoskuse tugevdamise tähtsust ⁽³⁾;
- nõukogu 28.–29. novembri 2011. aasta järeldusi, mis käsitlevad keeleoskust liikuvuse edendamiseks, ja milles rõhutatakse hea võõrkeelteoskuse tähtsust võtmepädevusena tänapäeva maailmas ja tööturul toime tulemiseks ⁽⁴⁾;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1288/2013, millega luuakse programm „Erasmus+” ja mille eesmärk on parandada keelte õpetamist ja õppimist ⁽⁵⁾.

NING EELKÕIGE:

- nõukogu 22. mai 2008. aasta järeldusi mitmekeelsuse kohta, milles kutsutakse liikmesriike üles töötama koos, et tõhustada Euroopa koostööd mitmekeelsuse vallas ja võtma asjakohaseid meetmeid keelte tõhusa õpetamise parandamiseks ⁽⁶⁾;
- nõukogu 21. novembri 2008. aasta resolutsiooni mitmekeelsust edendava Euroopa strateegia kohta, milles kutsuti liikmesriike üles edendama mitmekeelsust, et toetada majanduse konkurentsivõimet, inimeste liikuvust ja tööalast konkurentsivõimet ning tugevdada kultuuridevahelist dialoogi ⁽⁷⁾;

ARVESTADES, ET:

1. keeleline mitmekesisus on Euroopa kultuuri ja kultuuridevahelise dialoogi põhikomponent, ning oskus suhelda muus keeles kui oma emakeeles on tunnustatud üheks peamiseks pädevuseks, mida kodanikud peaksid püüdma omandada ⁽⁸⁾;
2. ELi keelemaastik on keerukas ja kirev, ning kuna keelte õppimist ja õpetamist mõjutavad riigisisised tegurid, on liikmesriikides keelte õppimist ja õpetamist käsitlevad õigusaktid ja tavad väga erinevad;
3. keeleoskus annab panuse Euroopa kodanike, eriti noorte liikuvusse, tööalasesse konkurentsivõimesse ja isiklikku arengusse, mis on kooskõlas majanduskasvu ja tööhõive strateegia „Euroopa 2020” eesmärkidega;
4. paljude Euroopa noorte keeleoskuse taset saaks parandada ning vaatamata olukorra mõningasele paranemisele viimastel kümnenditel on juurdepääs keeleõppele eri riikides endiselt väga erinev;
5. kuna vanakreeka ja ladina keel on paljude nüüdiskeelte allikas, võib nende keelte õppimine keeleõpet hõlbustada ning aidata kaasa meie ühise pärandi jätkusuutlikkusele;

⁽¹⁾ SN 100/1/02 REV 1, lk 19, punkti 44 teine taane.

⁽²⁾ ELT C 172, 25.7.2006, lk 1.

⁽³⁾ ELT C 119, 28.5.2009, lk 2.

⁽⁴⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 27.

⁽⁵⁾ ELT L 347, 20.12.2013, lk 50.

⁽⁶⁾ ELT C 140, 6.6.2008, lk 14.

⁽⁷⁾ ELT C 320, 16.12.2008, lk 1.

⁽⁸⁾ Vt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes (ELT L 394, 30.12.2006, lk 10).

LEPIB KOKKU, ET:

1. EL ja liikmesriigid peaksid hindama edusamme keeleoskuse arendamisel, kusjuures iga riik panustab kõnealustesse edusammudesse vastavalt oma siseriiklikele kontekstile ja oludele;
2. keeleoskuse hindamine võiks aidata kaasa mitmekeelsuse edendamisele ning keelte tõhusale õpetamisele ja õppimisele koolides;
3. selline hindamine tuleks läbi viia käesolevas lisas toodud alusel ning peaks hõlmama kõiki nelja keeleoskuse näitajat: lugemist, kirjutamist, kuulamist ja kõnelemist;
4. Hindamine võiks:
 - i) olla korraldatud ELi tasandil;
 - ii) selles tuleks võtta kättesaadavuse korral ning kooskõlas siseriiklike oludega arvesse siseriiklike andmeid;
 - iii) olla korraldatud liikmesriikide ekspertidest koosneva rühma toetusel ning koostöös näitajate ja sihtasemete alalise töörühmaga, pidades silmas maksimaalse võrreldavuse tagamist;
 - iv) olla rahastatud programmist „Erasmus+” kooskõlas määruse (EL) nr 1288/2013⁽¹⁾ asjakohaste sätetega ning selle suhtes kohaldataks iga-aastast eelarvemenetlust;
 - v) hindamine peaks nõudma minimaalseid ressursse koolidelt ja minimaalset aruandlusalast jõupingutust liikmesriikidelt;

VÕTTES ASJAKOHASELT ARVESSE SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET JA KOHALIKKE OLUSID, KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

1. võtma vastu ja täiustama meetmeid, mis on suunatud mitmekeelsuse edendamisele ning keelte õppimise ja õpetamise tõhustamisele, sealhulgas lisaks õpetamisel kasutatavale keelele vähemalt kahe keele õpetamise kaudu varasest vanusest alates ning keeleoskuse arendamisel uuenduslike lähenemisviiside potentsiaali uurimise kaudu;
2. tegema jõupingutusi asjakohaste meetodite väljatöötamiseks, millega hinnata keeleoskust kooskõlas käesoleva dokumendi lisaga;
3. töötama välja meetmeid selleks, et toetada sisserändaja taustaga lastel ja täiskasvanutel vastuvõtva riigi keel(t)e õppimist;
4. kasutama ära programmi „Erasmus+” ning Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide potentsiaali;
5. kasutama senisest enam ära läbipaistvuse tagamise Euroopa tasandi vahendeid ja algatusi, mis on mõeldud keeleõppe toetamiseks ja edendamiseks, nagu Euroopa keeleõppe raamdokument, Europass, Euroopa keeleportfell ja Euroopa keelemärk.

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES KOMISJONI TOEL:

1. vahetama avatud koordineerimise meetodil oma kogemusi ja parimaid tavasid, et parandada keelte õppimise ja õpetamise tõhusust ning kvaliteeti;
2. tunnustama rolli, mida mitteformaalne ja informaalne õpe võivad keeleõppes mängida, uurides sel viisil saadud keeleoskuse tunnustamise ja valideerimise võimalusi, kooskõlas nõukogu 2012. aasta soovitusel mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimise kohta⁽²⁾;
3. uurima võimalusi, kuidas muuta keeleõpet atraktiivsemaks ning tagada õppurite suuremat pühendumust, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite ja avatud õppematerjalide kasutamise kaudu, eesmärgiga vähendada selliste õppijate arvu, kes jätvavad keeleõppe pooleli enne piisava keeleoskuse tasemeni jõudmist;

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1288/2013, millega luuakse „Erasmus+”: liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordiprogramm ning tunnustatakse kehtetuks otsused nr 1719/2006/EÜ, nr 1720/2006/EÜ ja nr 1298/2008/EÜ (ELT L 347, 20.12.2013, lk 50).

⁽²⁾ ELT C 398, 22.12.2012, lk 1.

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

1. uurima liikmesriikides keeleoskuse hindamise teostatavust, kasutades sealhulgas kättesaadavuse korral siseriiklike andmeid, toetudes liikmesriikide ekspertidest koosnevale töörühmale ning tehes koostööd näitajate ja sihttasemete alalise töörühmaga;
2. uurima koos liikmesriikide ja Eurostatiga Euroopa statistikasüsteemi raamistikus ja võrreldavuse parandamist silmas pidades viise kuidas täiendada olemasolevaid ELi andmeid keskharidust omandavate kolmandat keelt õppivate õpilaste kohta ⁽¹⁾, kooskõlas Barcelona eesmärgiga ja raamistikuga „HK 2020”.
3. jätkama ja suurendama koostööd teiste selles valdkonnas aktiivselt tegutsevate organisatsioonidega, nagu näiteks Euroopa Nõukogu ja selle Euroopa Nüüdiskeelte Keskusega.

⁽¹⁾ Kolmas keel võib olla mis tahes koolis õpetatav nüüdiskeel. Lisaks võivad liikmesriigid soovi korral esitada nende õpilaste protsendi, kelle kolmas keel on vanakreeka ja/või ladina keel. Muud võimalikud kogutavad andmed hõlmavad õpetatavate keelte arvu ja seda, kas need on kohustuslikud või valikulised.

LISA

Keeleoskuse hindamine

Keeleoskuse hindamine tugineb järgmisele:

Nende 15-aastaste, või kui see on siseriiklike olude tõttu asjakohane, 14- või 16-aastaste õpilaste⁽¹⁾ protsent, kes on jõudnud teises õpitud keeles *iseseisva keelekasutaja* tasemele⁽²⁾.

Mõiste *iseseisev keelekasutaja* vastab vähemalt tasemele B1, nagu see on määratletud Euroopa keeleõppe raamdokumendis⁽³⁾.

Andmeid võib koguda üleeuroopalise uuringu käigus, mis hindab haridussüsteemides saavutatud teis(t)e keel(t)e oskuse taset, ja mis on esitatud viisil, mis tagab maksimaalse võrreldavuse. Selle asemel võib kasutada siseriiklike andmeid, eeldusel, et need on ühildatavad Euroopa keeleõppe raamdokumendiga.

Iga riigi hinne moodustub nelja komponendi (lugemine, kirjutamine, kuulamine ja rääkimine) aritmeetiliste keskmiste liitmisel. Tulemuseks on nimetatud iga riigi hinnete kaalutud keskmine, milles võetakse arvesse ka rahvaarvu.

⁽¹⁾ Tagatakse andmete maksimaalne võrreldavus.

⁽²⁾ *Esimes(t)eks keel(t)eks* nimetatakse õppetöö juhendamiseks kasutatavat keelt või keeli, ning *teiseks* keeleks nimetatakse seda keelt lisanduvate keelte hulgas, mida õpetatakse kõige enam. Iga liikmesriik määrab kindlaks keeled, mida nende puhul käsitatakse *esimese* ja *teise* keelena.

Teise keelena võib käsitada ainult ELi ametlikke keeli.

⁽³⁾ B1 (iseseisev keelekasutaja) on määratletud järgmiselt:

saab aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saab hakkama enamikus olukordades, mis võivad tekkida piirkonnas, kus seda keelt räägitakse. Oskab koostada lihtsat teksti tuttavatel või enda jaoks huvipakkuval teemal. Oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmäärke ning lühidalt põhjendada-selgitada oma seisukohti ja plaane.